

این نبوت است...

پندها و آموزه‌هایی از سیرت خیرالبشر صلی الله علیه و آله
(سیره‌شناسی و گذری در صفحات سیرت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله)

www.ketab.ir

رضا، صالح احمد، ۱۳۳۲

إنها النبوة. فارسی

این نبوت است «سیره‌شناسی و گذری در صفحات سیرت پیامبر اکرم (ص)»
مؤلف: صالح احمد رضا؛ مترجم: واحد ترجمه نشر احسان.

تهران- نشر احسان- ۱۳۹۹.

۷۲۰ص- مصور (رنگی)، نقشه، نمودار، ۲۹×۲۲سم

۹۷۸-۶۰۰-۳۴۹۶۵۷-۶

سیره‌شناسی و گذری بر صفحات سیرت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌و سلم.
محمد (ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ق. -- سرگذشتنامه

Muhammad, Prophet – P'ography

نشر احسان

۶/۲۲BP

۹۳/۲۹۷

۶۱۰۶۲۴۴

این نبوت است

سیره‌شناسی و گذری در صفحات سیرت پیامبر اکرم (ص)

نویسنده: دکتر صالح احمد رضا

مترجم: واحد ترجمه نشر احسان

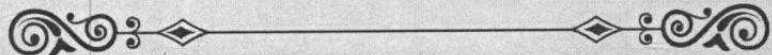
ناشر: نشر احسان

چاپخانه: مومن

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۹-۶۵۷-۶

مقدمه‌ی کتاب

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله

انسان در حالی در دنیا زندگی می‌کند که به تحقق آرزوها و خواسته‌های دینی، دنیوی و اخروی خویش می‌اندیشد؛ آرزوهایی که به خانواده، شغل، ثروت، جامعه، درس و تحصیلات و مدارکش مربوط می‌شود. انسان درباره‌ی همه‌ی این موارد باید خود و شخصیت خویش را پرورش دهد و به مطالعه، تحقیق و بررسی، پرس و جو و تفکر بپردازد و شخصیت‌های موفق که افتخاراتی را به ثبت رسانده‌اند، بشناسد تا از آنان سرمشق بگیرد و از آنها پیروی کند.

این کتاب دیدگان خواننده را به روی سیرت خیرالبشر می‌گشاید؛ همان شخصیتی که یکی از افراد بشر بود و خدای متعال او را مژده‌رسان و بیم‌دهنده به سوی همه‌ی انسان‌ها فرستاد. آری! محمد، بنده و فرستاده‌ی خداوند را می‌گویم که در بلندای معرفت قرار دارد و سرآمد ارزش‌ها و مفاهیم والا و ارزنده است. هدف کتاب این است که خواننده به این شخصیت بزرگوار، افتدا کند، درست زیستن را از او بیاموزد و وی را الگوی زندگی خویش قرار دهد.

رسول الله ﷺ آن‌گاه که جریان دنیا، خود را نیک‌نام ساخت و با توفیق و عنایت خداوند شخصیتی محبوب و قابل اعتماد گردید؛ جوانی بیست ساله برد که ستاره‌های اجتماعی شد. البته هدفش این نبود که ستاره باشد؛ بلکه هدفش پای بندی به مبادی و ارزش‌هایی بود که به آن‌ها باور داشت. بدین وسیله در عرصه‌ی تجارت به موفقیت‌هایی دست یافت که فراتر از حد انتظار بود؛ لذا در شمار بازرگانان و مالان اقتصادی درجه‌ی اول قرار گرفت و موفقیت‌های اجتماعی چشم‌گیری در زمینه‌ی خدمت به جامعه و رسیدگی به مسایل قوم سرزمین خویش به ثبت رساند. در نتیجه شهرت و موفقیت گردید که همه با اشاره‌ی انگشت او را به همدیگر نشان می‌دادند.

بزرگ‌ترین موفقیتش را زمانی به ثبت رساند که در رحمت الهی و عنایت خداوندی دین را برپا داشت و مردم را به سوی دین راستین رهنمون گرداند و چشمانشان را به سوی کراتی که در عالم خورشید داشتند گشود تا ارزش خود را بدانند و با عبادتی صحیح و کرنش در برابر یگانه معبود برحق، ارزش و کرات خویش را رشد دهند. بدین سان جامعه‌ای پدید آورد که آراسته به ارزش‌های اخلاقی و تعاملات ضابطه‌مند بود و هر شهروندی در آن، صاحب و رفه‌تار فردی و اجتماعی خویش نمونه‌ای از یک انسان متمدن به‌شمار می‌آمد.

این کتاب که به سیرت نبوی و فقه آن (سیره‌شناسی) می‌پردازد، اینک پیش رویتان قرار دارد تا به اندازه‌ای که خداوند توفیق‌تان دهد از چشمه‌ی گوارای سیرت خیرالبشر بنوشید و تحولی در منش شخصی و مواظف خویش ایجاد کنید. باشد که همه‌ی ما، زندگی خود را با رسول الله ﷺ پیوند دهیم.

آنچه در دست دارید آمیزه‌ای از متون تاریخی سیرت نبوی و سیره‌شناسی (آرزومندی سیرت) است که پس از پیشنهاد مجموعه‌ای از علمای بزرگوار و اساتید دانشکده‌ی علوم و معارف اسلامی دانشگاه شام، به در قالبی که مشاهده می‌کنید، در اختیارتان قرار گرفته است.

لازم است اینجا از مؤسسه‌ی «الانسان» که در زمینه‌ی مشاوره‌ی علمی و آموزشی فعالیت می‌کند، به‌ویژه سرکار خانم دکتر بشینه محمد علی صابونی تشکر و قدردانی کنم که به پیشنهادایشان متون کتاب در قالب طراحی که مشاهده می‌کنید، مطابق طرح‌های آموزشی، طراحی و چاپ گردید تا ساختاری متناسب با ارزش‌های جهانی تألیف و طراحی کتاب‌های آموزشی داشته باشد. همچنین از مساعدت و همکاری آقایان: دکتر حسن رضا، دکتر احمد رضا، استاد عیسی الریان و نیز آقایان: محمد غوص، محمد ابوزهره و حسام‌الدین علی الزبیدی و دیگر کسانی که در انجام این کار نقشی داشته‌اند، تشکر و قدردانی می‌کنم و از خداوند متعال می‌خواهم که به همه‌ی این‌ها پاداش نیک عنایت نماید و ما را از اخلاص و قبول این کوشش بهره‌مند بفرماید.

مؤلف

۲۰ ربیع‌الثانی ۱۴۳۱ هجری قمری برابر با ۵ آوریل ۲۰۱۰ میلادی

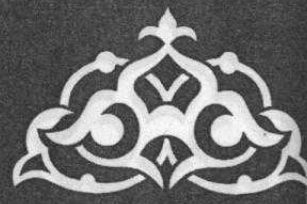
فهرست مطالب

بخش یکم: این، نبوت است... (مطالعه‌ی سیرت نبوی و سیره‌شناسی)

۲۳	..... مقدمه: سیره‌شناسی و تقسیم‌بندی دوران نبوت
۲۷	..... فصل اول: عرصه‌های سیرت پژوهی
۲۹	..... باب نخست: این نبوت است
۳۲	..... باب دوم: گوهر وجود محمد ﷺ و ویژگی‌های او
۳۶	..... باب سوم: اهمیت سیرت پژوهی
۳۸	..... باب چهارم: ویژگی‌های منحصر به فرد سیرت نبوی
۴۰	..... باب پنجم: سیرت پژوهی با زبان احساس و خرد (قلب و عقل)
۴۷	..... فصل دوم: شبه‌جزیره‌ی عربستان، مهد ظهور اسلام
۴۹	..... باب نخست: وضعیت دنیا در آیه‌های بعثت پیامبر ﷺ
۵۲	..... باب دوم: سیمای جامعه و محیط شبه‌جزیره‌ی عرب
۵۴	..... باب سوم: عرب‌ها و رسالت الهی
۵۷	..... باب چهارم: ختم نبوت و جهانی بودن رسالت

بخش دوم: محمد ﷺ قبل از بعثت

۶۵	..... فصل سوم: سابقه‌ی پرورشی محمد ﷺ
۶۷	..... باب نخست: نسب و تبار عربی پیامبر اسلام ﷺ
۷۰	..... باب دوم: ولادت و یتیمی او
۷۲	..... باب سوم: شیرخوارگی محمد ﷺ
۷۶	..... باب چهارم: وفات مادرش
۷۷	..... باب پنجم: یتیمی محمد ﷺ و دلایل تربیتی آن
۸۳	..... فصل چهارم: محمد ﷺ شهروندی نمونه (صادق و امین)
۸۵	..... باب نخست: سفرش به شام و دیدار با بحیرای راهب

۸۷	..... باب دوم: چوپانی (در پی کسب و کار)
۸۹	..... باب سوم: حفظ و عنایت الاهی نسبت به محمد ﷺ
۹۱	..... باب چهارم: مشارکت اجتماعی (جنگ فجار، حلف الفضول)
۹۳	..... باب پنجم: مشارکت در بازسازی کعبه
۹۴	..... باب ششم: محمد ﷺ، بازرگانی صادق
۹۵	..... باب هفتم: محمد ﷺ، شوهر مهربان و مهتر خانواده

***

بخش سوم: محمد ﷺ پس از بعثت در مکه

۱۰۵	..... فصل پنجم: نبوت (بعثت محمد ﷺ)
۱۰۷	..... باب نخست: مقدمات نزول وحی
۱۰۹	..... باب دوم: نزول وحی در غار حراء
۱۱۱	..... باب سوم: پس از بازگشت از غار
۱۱۵	..... باب چهارم: انقطاع وحی
۱۱۶	..... باب پنجم: نزول دوباره وحی
۱۱۹	..... فصل ششم: آغاز دعوت (مرحله سِری)
۱۲۱	..... باب نخست: دعوت سِری
۱۲۳	..... باب دوم: بازتاب دعوت سِری
۱۳۱	..... فصل هفتم: دعوت علنی و بازتاب آن در مکه
۱۳۳	..... باب نخست: مراحل آشکار ساختن دعوت
۱۳۷	..... باب دوم: موضع قریش در برابر دعوت علنی
۱۳۹	..... باب سوم: موضع ابوطالب نسبت به دعوت علنی
۱۴۰	..... باب چهارم: آزارسانی به رسول الله ﷺ
۱۴۵	..... باب پنجم: اذیت و آزار پیروان اسلام از سوی قریش
۱۴۹	..... باب ششم: آغاز مذاکرات و تلاش قریش برای بدهستان با دعوت
۱۵۳	..... باب هفتم: درخواست معجزات مادی

۱۵۶	..... باب هشتم: دسیسه‌ی قتل پیامبر ﷺ
۱۵۸	..... باب نهم: هم‌داستان شدن مشرکان درباره‌ی محمد ﷺ و دعوتش
۱۵۹	..... باب دهم: تأثیر قرآن بر روح و روان افراد
۱۶۱	..... باب یازدهم: هیبت نبوت
۱۶۳	..... باب دوازدهم: خوی عمومی و یکسان مشرکان
۱۶۹	..... فصل هشتم: پیامدهای دعوت علنی
۱۷۱	..... باب نخست: گزیده‌ای از موضع قریش در برابر دعوت
۱۷۲	..... باب دوم: هجرت به حبشه
۱۷۸	..... باب سوم: نمایندگان حبشه در مکه
۱۸۰	..... باب چهارم: مسلمان شدن حمزه بن عبدالمطلب ﷺ
۱۸۲	..... باب پنجم: مسلمان شدن ابوبکر بن خطاب ﷺ
۱۸۹	..... باب ششم: تحریم اقتصاد - معامی
۱۹۳	..... باب هفتم: تهاجم غم و اندوه (علم الحزن)
۱۹۷	..... باب هشتم: سفر به طائف
۲۰۵	..... باب نهم: نمایندگان جن‌ها در حضور پیامبر ﷺ
۲۱۱	..... فصل نهم: سرآغاز گشایش
۲۱۳	..... باب نخست: سفر اسراء و معراج
۲۲۵	..... باب دوم: ادامه‌ی عرضیه‌ی اسلام به قبایل
۲۲۶	..... باب سوم: دیدار مقدماتی با نمایندگان خزرج
۲۲۹	..... باب چهارم: بیعت عقبه‌ی اول
۲۳۱	..... باب پنجم: سفیر اسلام در یثرب
۲۳۴	..... باب ششم: بیعت عقبه‌ی دوم
۲۴۰	..... باب هفتم: آغاز هجرت به یثرب
۲۴۲	..... باب هشتم: دسیسه‌ی بزرگ
۲۴۳	..... باب نهم: هجرت پیامبر ﷺ به یثرب
۲۵۲	..... باب دهم: رسیدن پیامبر ﷺ به یثرب
۲۵۴	..... باب یازدهم: ورود به قبا
۲۵۷	..... باب دوازدهم: در خانه‌ی ابویوب انصاری ﷺ

بخش چهارم: مرحله‌ی مدنی (تأسیس حکومت و پیدایش جامعه‌ی اسلامی)

۲۶۷	فصل دهم: پایه‌گذاری حکومت و جامعه‌ی اسلامی
۲۷۰	باب نخست: اوضاع و احوال یثرب در زمان هجرت
۲۷۲	باب دوم: شالوده‌ی دینی و آموزشی
۲۷۴	باب سوم: شالوده‌ی اجتماعی (ساختن جامعه‌ی جدید)
۲۷۷	باب چهارم: شالوده‌ی سیاسی و اداری
۲۸۳	باب پنجم: شالوده‌ی اقتصادی
۲۸۵	باب ششم: شالوده‌ی نظامی و امنیتی
۲۸۸	باب هفتم: استقلال کامل دینی
۲۹۲	باب هشتم: نظام خانوادگی
۳۰۱	باب نهم: نظام پرورشی و زیربنای توسعه
۳۰۶	باب دهم: تشکیل جامعه‌ی شناخت‌محور
۳۰۸	باب یازدهم: بالا بردن ارزش و جایگاه زن
۳۰۹	باب دوازدهم: مسؤولیت‌پذیری اجتماعی و فعالیت دوطرفه
۳۱۳	فصل یازدهم: تثبیت امنیت نظامی دولت
۳۱۶	باب نخست: اجازه‌ی پیکار
۳۲۰	باب دوم: غزوه‌ها و سریه‌های پیش از جنگ بدر
۳۲۴	باب سوم: غزوه‌ی بدرالکبری
۳۴۵	باب چهارم: نخستین خیانت یهودیان (بنی قینقاع)
۳۴۹	باب پنجم: تداوم دسیسه‌چینی بر ضد اسلام و شخص پیامبر ﷺ
۳۵۲	باب ششم: تثبیت امنیت و مقابله با تحرکات دشمن
۳۵۷	باب هفتم: جنگ احد
۳۷۸	باب هشتم: سریه‌های پس از غزوه‌ی احد
۳۸۰	باب نهم: ماجرای رجیع و حادثه‌ی غم‌انگیز بئر معونه
۳۸۴	باب دهم: دومین خیانت یهودیان (بنی نضیر)
۳۸۹	باب یازدهم: حرام شدن شراب

۳۹۱	.....	باب دوازدهم: گسترش امنیت و عمل به پیمان‌های نظامی
۳۹۳	.....	باب سیزدهم: ازدواج با ام‌سلمه <small>رضی الله عنها</small>
۳۹۴	.....	باب چهاردهم: غزوه‌ی ذات‌الرقاع
۴۰۲	.....	باب پانزدهم: غزوه‌ی بنی‌مصطلق (مرسیع)
۴۰۵	.....	باب شانزدهم: کارشکنی‌ها و تحرکات منافقان
۴۱۶	.....	باب هفدهم: غزوه‌ی خندق (احزاب)
۴۲۶	.....	باب هجدهم: سومین خیانت یهودیان (بنی‌قریظه)

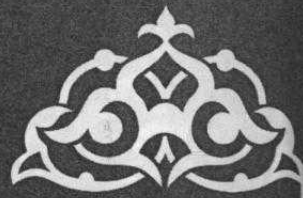
***

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ: فتح مبین و اقتدار حکومت اسلامی

۴۳۹	.....	فصل دوازدهم: فتح مبین
۴۴۲	.....	باب نخست: صلح حدیبیه <small>فتح مبین</small>
۴۵۹	.....	باب دوم: غزوه‌ی غابه (ذی‌قرد)
۴۶۲	.....	باب سوم: غزوه‌ی خیبر
۴۷۷	.....	باب چهارم: سرایای نجد
۴۷۹	.....	باب پنجم: مسلمان شدن ثمامه بن اثال
۴۸۱	.....	باب ششم: نامه‌نگاری به پادشاهان و فرمانروایان
۴۸۶	.....	باب هفتم: عمره‌ی قضا
۴۸۸	.....	باب هشتم: سریه‌های پس از عمره
۴۸۹	.....	باب نهم: مسلمان شدن تعدادی از بزرگان قریش
۴۹۲	.....	باب دهم: غزوه‌ی مؤته
۴۹۸	.....	باب یازدهم: سرایای پس از غزوه‌ی مؤته

۵۰۵	.....	فصل سیزدهم: اقتدار اسلام و حکومت اسلامی
۵۰۷	.....	باب نخست: فتح مکه‌ی مکرمه
۵۱۸	.....	باب دوم: استقرار و اقتدار اسلام در مکه
۵۲۱	.....	باب سوم: اصلاحات دینی و احکام قضایی و نظامی
۵۲۹	.....	باب چهارم: غزوه‌ی حنین

بخش ششم: کامل شدن دین و ختم نبوت

۵۴۷	..... فصل چهاردهم: گسترش نفوذ اسلام و اجرای احکام شرعی
۵۴۹	..... باب نخست: اجرای فریضه‌ی زکات (جمع‌آوری صدقات)
۵۵۲	..... باب دوم: ولادت ابراهیم پسر محمد ﷺ و وفاتش
۵۵۴	..... باب سوم: اعزام سرایا به اطراف شبه‌جزیره‌ی عربستان
۵۵۷	..... باب چهارم: غزوه‌ی تبوک
۵۷۲	..... باب پنجم: مسجد ضار (دسیسه‌ی دشمنان و هم‌سوئی مزدوران)
۵۷۶	..... باب ششم: بازماندگان از غزوه‌ی تبوک
۵۸۳	..... باب هفتم: نزول آیات قرآن درباره‌ی غزوه‌ی تبوک
۵۸۸	..... باب هشتم: پاره‌ای از وصایای و روایات متفرقه
۵۹۷	..... فصل پانزدهم: مردم گروه‌گروه به دین الله می‌گروند
	..... باب نخست: اقامه‌ی حج، پنجمین رکن اسلام به ریاستی ابوبکر صدیق <small>رضی الله عنه</small> ؛ (اعلام اسلام به‌عنوان دین رسمی عرب‌ها)
۵۹۹	.....
۶۰۱	..... باب دوم: مردم گروه‌گروه به دین الله می‌گروند: (سیدگان ثقیف)
۶۰۵	..... باب سوم: مردم گروه‌گروه به دین الله می‌گروند: (دیگر هیأت‌های نمایندگی)
۶۱۶	..... باب چهارم: مردم گروه‌گروه به دین الله می‌گروند: (شخص‌های برجسته و سرآمد)
۶۲۲	..... باب پنجم: اعزام مبلغان و دسته‌های دعوتی
۶۳۱	..... فصل شانزدهم: پایان مأموریت و پیوستن به رفیق اعلی
۶۳۳	..... باب نخست: حج وداع
۶۴۲	..... باب دوم: اثبات راستی نبوت (ظهور پیامبران دروغین)
۶۴۴	..... باب سوم: تشکیل و آماده‌باش لشکر اسامه بن زید
۶۴۶	..... باب چهارم: پایان مأموریت و پیوستن به رفیق اعلی
۶۵۴	..... باب پنجم: شاگردان نبوت، پرچم‌داران دعوت اسلام
۶۵۸	..... باب ششم: خاک‌سپاری پیکر مطهر
۶۵۹	..... باب هفتم: اجرای فرمان نبوی مبنی بر اعزام لشکر اسامه <small>رضی الله عنه</small>
۶۶۲	..... باب هشتم: کمالات فردی و خوبی‌های اخلاقی و تربیتی پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small>

***